

Handreiking AVG & digitale examinering

Van: Netwerk Examinering & Digitalisering

Datum: April 2022

Deze handreiking is tot stand gekomen op initiatief van de werkgroep 'Duiding wet- en regelgeving' van het Netwerk Examinering & Digitalisering (NED). Het doel van dit document is antwoord geven op veel gestelde vragen rondom AVG in relatie tot digitale examinering. Daarnaast wordt verwezen naar relevante documenten en handreikingen voor verdiepende informatie.

Algemeen over de AVG

De AVG bepaalt de spelregels waaraan de mbo-school zich moet houden bij de verwerking van persoonsgegevens. Verwerken is een verzamelbegrip voor alle handelingen die met persoonsgegevens plaats kunnen vinden: van verzamelen, gebruiken, bewaren tot vernietigen. De belangrijkste uitgangspunten waarmee de mbo-school in haar bedrijfsvoering rekening mee moet houden:

- Het verwerken van persoonsgegevens gebeurt op basis van een vooraf bepaald doel en alleen voor zover noodzakelijk voor de realisatie van dat doel.
- De verwerking kent één van de grondslagen zoals opgesomd in de AVG (bijvoorbeeld: toestemming van de student of ter uitvoering van de onderwijsovereenkomst).
- De mbo-school moet zorg dragen voor een adequate beveiliging van de persoonsgegevens.

Algemeen geldt: als er geen grondslag is, dan verbiedt de AVG het verwerken van persoonsgegevens. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) noemt een aantal grondslagen op basis waarvan persoonsgegevens verwerkt mogen worden.

Voor het mbo geldt dat in ieder geval tot studiejaar 2022-2023 een onderwijsovereenkomst is afgesloten met de student (art. 8.1.3 Web) en dat de grondslag voor de uitvoering van onderwijs, toetsing en examinering de uitvoering van deze onderwijsovereenkomst is¹. Daarnaast heeft het mbo ook wettelijke taken, bijvoorbeeld als het gaat om verzuimregistratie in verband met de kwalificatieplicht (art. 4a en 4c Leerplichtwet) en het uitreiken van diploma's. In die gevallen is de grondslag de wettelijke taak. Daaronder valt ook het beschikbaar houden van relevante documentatie ten behoeve van toezicht door de onderwijsinspectie. Het bewaren van gegevens van oud-studenten

¹ Vanaf het schooljaar 2023-2024 geldt een wettelijke grondslag. Hierover zijn afspraken gemaakt in verband met de afschaffing van de onderwijsovereenkomst als onderdeel van de 'wet ter verbetering van de rechtsbescherming van mbo-studenten'. Deze wetwijziging gaat in per 1 augustus 2023.

buiten de in het DSP genoemde documenten en bewaartermijnen om, is alleen toegestaan als er een vastgesteld alumni-beleid is en de gegevensset zo beperkt mogelijk is. Zie verder ook vraag 5.

1. Wat moet en mag je wel en niet bewaren als het gaat om digitale examinering? En op welk detailniveau?

Deze vraag wordt beantwoord in de [handreiking Archivering en bewaartermijnen digitale examendocumentatie](#). Feitelijk zijn de regels en richtlijnen niet anders voor digitale examinering dan die van 'papieren' examinering.

2. Welke rechten heeft de student in het kader van de AVG m.b.t. welk(e) type gegevens, hoe krijgt dat vorm bij digitale examinering?

Examenresultaten (niet de examenvragen zelf) zijn volgens de AVG persoonsgegevens. Dit betekent dat op grond van de AVG bij persoonsgegevens altijd sprake is van inzage-recht. Ook schriftelijke antwoorden van vragen op een examen en schriftelijke opmerkingen van de assessor bij die antwoorden ziet de AVG als persoonsgegevens. Wat betekent dit voor het recht op inzage? Het inzage-recht geldt volgens de AVG onverminderd, ook als een student een inzage-verzoek buiten de bezwaartermijn doet, of bijvoorbeeld een voldoende heeft gehaald. Studenten hoeven bovendien geen reden aan te geven voor het inzage-verzoek. Het is aan de mbo-scholen om de regels rondom inzage zorgvuldig te toetsen aan de richtlijnen die de AVG stelt. En de student in de gelegenheid te stellen binnen de kaders van de AVG inzage te verlenen.

Let op: Mbo-scholen kunnen in een examenreglement wel voorwaarden stellen aan bijvoorbeeld de *bezwaartermijn* tegen een behaald resultaat.

3. Hoe lang mag je welke gegevens bewaren?

Hiervoor hebben mbo scholen, verenigd in het facilitair samenwerkingsverband (FSR) een [model documentair structuurplan](#) (DSP) opgesteld. Met behulp van het DSP kunnen mbo-scholen bepalen hoe lang zij hun documenten moeten of mogen bewaren. Het DSP somt de belangrijkste en meest voorkomende documenten binnen mbo-scholen op en noemt de wettelijke bewaar- en vernietigingstermijnen van die documenten. **Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen digitale en fysieke (papier) documenten.** De bewaar- en vernietigingstermijnen zijn van toepassing op beide varianten.

Het DSP is een servicedocument dat zorgvuldig is samengesteld en afgestemd met het ministerie van OCW en de Onderwijsinspectie. Op basis van de onderwijswetgeving en de Algemene wet bestuursrecht is het vooral van belang dat de scholen middels hun administratie moeten kunnen verantwoorden waar de aanspraak op bekostiging op is gebaseerd, waar die bekostiging vervolgens aan is besteed en of daarbij aan de bekostigingsvoorwaarden is voldaan. Er is daarnaast gekeken naar belastingwetgeving, privacywetgeving, Burgerlijk Wetboek, et cetera.

Hoewel het zorgvuldig is samengesteld heeft het DSP geen formeel karakter en kunnen er dus ook geen rechten en plichten aan worden ontleend. Iedere mbo-school is zelf te allen tijde verantwoordelijk voor een juiste toepassing van relevante wet- en regelgeving. Het wordt wel sterk

aanbevolen om het DSP als basis te gebruiken voor het bewaren en vernietigingen van documenten/informatie. Zie ook de handreiking Archivering en bewaartermijnen van NED.

4. Hoe om te gaan met aangepaste examinering en tegenstrijdige regelgeving vanuit de AVG?

Volgens de AVG geldt het verbod op de verwerking van persoonsgegevens **niet** voor “scholen, voor zover de verwerking met het oog op speciale begeleiding van leerlingen of het treffen van bijzondere voorzieningen in verband met hun gezondheidstoestand noodzakelijk is”. Omdat hier wordt gerefereerd naar ‘scholen’ in plaats van bijvoorbeeld specifiek decanen verbiedt de AVG niet de verwerking van persoonsgegevens door organen als examencommissies.

De deskundigenverklaring moet in ieder geval bij centrale examens in het studentendossier worden opgeslagen, als een beperking niet zintuigelijk of lichamelijk van aard is. Voor instellingsexamens kan de school hier zelf beleid op maken binnen de geldende wet- en regelgeving. De regels voor centrale examens staan in de [Regeling aangepaste wijze of vorm van examineren centrale examens mbo](#). De verklaring mag dus bewaard worden, maar met inachtneming van de overige spelregels: alleen zichtbaar voor degenen die dit gegeven moeten weten om hun werk, in relatie tot de betreffende student, te kunnen doen. [Zie ook de FAQ van de themasessie ‘Gegevensdeling, wat kan wel’](#).

Het is aan te bevelen terughoudend te zijn wanneer het gaat om verwerking van persoonsgegevens door examencommissies. Een voorstel kan zijn om privacygevoelige informatie op te slaan in een beveiligde omgeving van het studentdossier, die toegankelijk is voor de zorgcoördinator en/of mentor en/of dedicated medewerker studentbegeleiding en voorzitters/secretaris examencommissie. Procesmatig moeten we dan kijken wie e.e.a. verwerkt in het studentdossier.

Het is voor examencommissies geen optie om steekproefsgewijs de verklaring nogmaals bij de student op te vragen. Er moet structureel een proces ingericht worden dat controleerbaar is en op basis waarvan de examencommissie de toekenning en kwaliteit kan borgen.

5. Voor wie mogen en/of moeten bewaarde digitale examendata toegankelijk zijn vanuit de AVG?

Voor geautoriseerde personen van de school en de betrokken student. Examenresultaten (niet de examenvragen zelf) zijn volgens de AVG persoonsgegevens. Dit betekent dat op grond van de AVG bij persoonsgegevens altijd sprake is van inzagerecht. Ook schriftelijke antwoorden van vragen op een examen en schriftelijke opmerkingen van de assessor bij die antwoorden ziet de AVG als persoonsgegevens. Wat betekent dit voor het recht op inzage? Het inzagerecht geldt volgens de AVG onverminderd, ook als een student een inzageverzoek buiten de bezwaartermijn doet, of bijvoorbeeld een voldoende heeft gehaald. Studenten hoeven bovendien geen reden aan te geven voor het inzageverzoek. Het is aan de mbo-scholen om de regels rondom inzage zorgvuldig te toetsen aan de richtlijnen die de AVG stelt. En de student in de gelegenheid te stellen binnen de kaders van de AVG inzage te verlenen.

Let op: Mbo-scholen kunnen in een examenreglement wel voorwaarden stellen aan bijvoorbeeld de *bezwaartermijn* tegen een behaald resultaat.

6. Onder welke voorwaarden mag je AV opnames maken van een examen (AVG)?

Het maken van video-opnames is een verwerking van persoonsgegevens, want er komen studenten in beeld. De AVG eist dat iedere verwerking van persoonsgegevens plaatsvindt met een (vooraf bepaald) **gerechtvaardigd doel**. Als de persoonsgegevens worden verwerkt, moet dat in overeenstemming zijn of verenigbaar zijn met het doel waarvoor de persoonsgegevens zijn verzameld.

Er kunnen drie redenen en doeleinden gedefinieerd worden om video-opnames te maken:

1. *Stagebegeleiding en zelfreflectie (verkort: begeleiding)* de begeleiding van de student om - aan de hand van video-opnames - door middel van observatie van de interactie van de student voor de klas/groep en zelfreflectie te leren van de opgedane ervaringen;
2. *Beoordeling en examinering* het leveren van bewijs of vastleggen van de beroepskwalificaties, vaardigheden, vorderingen en ervaring van de student ten behoeve van examinering, (beroeps)kwalificatie of de studievoortgang (brengt de student bijv. de geleerde kennis op een juiste manier in de praktijk).
3. *Bewaren opnames in verband met beroepsprocedures na beoordeling*

Het bewaren van opnames in verband met het recht van de student om beroep in te stellen tegen beoordeling van de examinerator. Het is de verantwoordelijkheid van de opleidingsinstelling om ervoor te zorgen dat de opnames gedurende de beroepstermijn – en zo nodig tijdens de beroepsprocedure – veilig bewaard worden en dat de opnames na afloop van de bewaartermijn vernietigd worden.

De grondslag vanuit de AVG op basis waarvan AV opnames voor bovenstaande doeleinden kunnen worden gemaakt is de onderwijsovereenkomst. Voor het MBO geldt dat in ieder geval tot studiejaar 2022-2023 een onderwijsovereenkomst is afgesloten met de student en dat de grondslag voor de uitvoering van onderwijs, toetsing en examinering de uitvoering van deze onderwijsovereenkomst is.

7. Wat zijn relevante regels vanuit de AVG in relatie tot examineren op afstand via teams of online proctoring?

De Autoriteit Persoonsgegevens geeft aan dat online proctoring alleen inzetbaar is als het echt noodzakelijk is. Onder normale onderwijsomstandigheden is online proctoring daarom alleen in uitzonderlijke situaties mogelijk, het kan immers op een andere manier. In die uitzonderlijke gevallen is toestemming van de student nodig.

Belangrijke vragen rondom de initiële keuze voor het inzetten van online proctoring zijn:

- Is het per se nodig: kan het ook anders?
- Is online proctoring doeltreffend voor het beoogde doel?
- Welke wettelijke verwerkingsgrondslag (volgens de AVG) is van toepassing?

Er moet eerst gezocht worden naar privacy-vriendelijke alternatieven, zoals andere toetsvormen. De inzet van online proctoring is slechts in uitzonderlijke situaties mogelijk (denk aan individuele gevallen), omdat:

- a. voor toetsen daadwerkelijk alternatieve toetsvormen in te zetten zijn, waardoor online proctoring niet te legitimeren is;

- b. scholen veelal in staat zijn examens ook op een veilige manier fysiek op locatie aan te bieden.
- c. het daadwerkelijk inzetten van online proctoring ingrijpende gevolgen heeft die niet moeten worden onderschat. Daarvoor moet een traject worden doorlopen waarbinnen doordachte keuzes moeten worden gemaakt, die per vak en onderdeel kunnen verschillen.

Voor meer informatie:

Document	Inhoud
Handreiking AVG en digitaal onderwijs in het mbo	
Handreiking Archivering en bewaartermijnen digitale examendocumentatie	Veel gestelde vragen met betrekking tot archivering en bewaartermijnen bij digitale examinering.
Model Documentaire Structuur Plan (DSP)	Bewaar- en vernietigingstermijnen voor documenten die scholen moeten bewaren, voortkomend alle overige taken van de school.
Passend Onderwijs: gegevensdeling, wat kan wel	FAQ-document n.a.v. online themasessie 'Gegevensdeling, wat kan wél?' In het document een link naar de sessie, het bijbehorende servicedocument en een stappenplan.
Handreiking Eigenaarschap en risico's dataopslag bij digitale examinering	Veel gestelde vragen met betrekking tot eigenaarschap en risico's van dataopslag bij digitale examinering.
Handreiking Online proctoring en AVG (Deltion)	